

Saksframlegg

Vår ref.: 26/483 - 1	Dato: 09.03.2026	Saksbehandler: Kristian Lund-Vang
Behandling av saken:		
Saksnr.	Utvalg Formannskapet	Møtedato

Forvaltningsplan for Tynset kommunes skog- og utmarkseiendommer 2026 - 2030

Kortversjon av saken:

Tynset kommunes forvaltningsplan for sine utmarkseiendommer

Forvaltningsplan for Tynset kommunes utmarkseiendommer, vedtatt 11.06.2020, tas opp til revisjon. Det vedlagte forslaget til ny forvaltningsplan heter «Forvaltningsplan for Tynset kommunes skog- og utmarkseiendommer 2026 - 2030», og har endringer på bl.a. følgende områder:

- Det er lagt inn oppdateringer i teksten i bl.a. jaktregler, beiteretter, skogbruk samt et eget avsnitt om eierskap, forvaltning og formål
- Priser på jakt, fiske og utleie av buer er tatt ut av sjølve planen, og ligger ved som et eget vedlegg som anbefales revidert når forvaltningsplanen rulleres.

Formannskapet anbefales å legge forvaltningsplanen ut på lokal høring til kommunens innbyggere, med en høringsfrist på 14 dager etter publisering. Og deretter legge den frem for politisk behandling i Tynset kommunestyre etter vurdering av eventuelle innspill i høringsprosessen.

Vedlegg

Forvaltningsplan for Tynset kommunes skog- og utmarkseiendommer - 09.03.2026
utkast 11.03.26

Melding om vedtak sendes til

Tynset kommune v/Landbruk og Miljø

Saksopplysninger

Kort historikk: I 1992 ble det for første gang utarbeidet en egen forvaltningsplan for kommunens utmarkseiendommer. Dette var en grundig gjennomgang av alle teiger som kommunen eier, med

tilhørende rettigheter. Etter den tid har det vært flere runder med diskusjoner rundt hvordan kommunens utmarksressurser skal forvaltes. I 2006 ble det oppnevnt en politisk komité som gjorde en større gjennomgang av ressursene og forvaltningen av dem, og ny forvaltningsplan ble vedtatt.

Oppdateringer av Tynset kommunes forvaltningsplan for kommunens skog- og utmarkseiendommer er foretatt flere ganger siden oppstarten, med tanke på hvilke eiendommer kommunen eier og hvilke rettigheter som hører med, og hvordan disse skal forvaltes. I 2020 vedtok Tynset kommunestyre «Forvaltningsplan for Tynset kommunes utmarkseiendommer» 2020 - 2024 siste versjon av planen, i 2018 ble det lagt fram en sak for Tynset kommunestyre, som blant annet omhandlet et forslag til nytt prissystem for salg av jakt på villrein, dagskort rype og bruk av elektronisk salgskanal for jakt og fiske på kommunens eiendommer.

Forvaltningsplanen i sin helhet trenger en revisjon for kommende periode, noe forsinket legges den frem for lokal høring og behandling. Årsaken til dette er flere:

- Administrasjonen jobber med en oppdatering av Tynset kommunes gårds og bruksnummer, mindre endringer av areal kan komme jf. vedlagt kartgrunnlag
- Regler knyttet til jakt på kommunens utmarkseiendommer er revidert i henhold til problemstillinger som er kommet opp etter sist revidering, dette for å tilpasse regelverket til dagens situasjon, samt å gi muligheten til jakt for kommunens innbyggere år i mellom.
- Indeksregulering av priser. Prisene på utleie av jakt, fiske og buer indeksreguleres pr i dag årlig. Kommunedirektøren vurderer at prisene legges ved som eget vedlegg til planen, slik at prisene indeksreguleres, uten at det er behov for en full revisjon av forvaltningsplanen dersom rullering av planen blir forsinket av ulike årsaker. Det bør også vurderes om prisene bør indeksreguleres hvert 4.år, det er tidkrevende å oppdatere priser årlig, kost nytten av denne tidsbruken bør vurderes.
- Kommunen er i en byggeprosess for å sette opp ny bu på Enmolægeret etter at det er avdekket råteskader i bua. Det viser seg at flere av kommunens buer er i dårlig forfatning, noe som kan kreve økonomiske bevilgninger på sikt ut over det som står på fond pr i dag. Dette gjelder i første omgang som nevnt Enmolægeret, samt kommunebua i Gammeldalen. Det er stor slitasje på buer i høyfjellet, og en må regne med vedlikeholdskostnader år i mellom. I hovedsak dekkes vedlikeholdskostnadene via kommunens fond på utmarkseiendommene. Kommunen har pr i dag avsetninger på flere fond som kan benyttes til kostnader på utmarkseiendommene.
- Veiretter, Tynset kommune er som nevnt i rollen av å være en stor grunneier, aktivt og passivt medlem i flere veilag. Enkelte kommunale veiretter, kan oppfattes som uklare og kommunedirektøren skal i inneværende periode jobbe for en avklaring.
- I Magnildalen, hvor kommunen er en forholdsvis stor grunneier, er det foretatt utbedringer av tre sentrale bruer på veianlegget i området. Tynset kommune må som grunneier ta sin andel av de samlede utbedringskostnadene. Kommunens andel av kostnaden er ikke avklart pr. i dag. En bør ha med seg i forvaltningen av utmarkseiendommene at bl.a. kostnader til vei og bruer påløper kostnader årlig i varierende størrelse. Dette vil drøftes ytterligere når forvaltningsplanen skal legges frem for kommunestyret.

Nytt kommunestyre ble valgt høsten 2023, kommunestyrerepresentantene kan derfor i utgangspunktet ha begrenset kunnskap til kommunens utmarkseiendommer og gjeldende forvaltningsplan, ettersom det ikke har vært gitt noe informasjon om utmarkseiendommene til kommunestyrerepresentantene før denne saken legges frem. Tynset kommune er den største grunneieren i egen kommune, og det er fra kommunedirektørens side ønskelig med aktivt eierskap til forvaltningen av ressursene Tynset kommune eier og forvalter. Kommunedirektøren anbefaler derfor at forvaltningsplanen revideres i hver kommunestyreperiode slik som tidligere vedtatt, politikerne sikrer eierskap til hvordan kommunens ressurser forvaltes. Dette bør gjøres i løpet av kommunestyreperioden, men kanskje ikke helt i starten av perioden da det kan være mye å sette seg inn i for en ny lokalpolitiker på mange andre områder.

Kommunen har årlige inntekter fra skog og utmark. Inntektene fra nevnte ressurser foreslår kommunedirektøren at årlige inntekter avsettes på fond. Slik at driftskostnader, nødvendig vedlikehold, oppgraderinger, veiavgifter og øvrige utgifter som følger med eiendommene årlig kan tas fra dette fondet. Dersom beholdningen på fondet blir uforholdsmessig stor, bør det kunne overføres midler til kommunens driftsbudsjett etter politisk vedtak. For å gjøre dette oversiktlig foreslår kommunedirektøren at dette fondet heter "utmarkseiendommer" som i dag, der inntekter fra kommunens skog og utmarkseiendommer samles. Som nevnt blir dette drøftet i saken som legges frem for kommunestyret etter at forvaltningsplanen har vært på høring. Men det er riktig å nevne det som en saksopplysning i denne saken for å skape en forståelse for hvordan hele forvaltningen av eiendommen bør henge sammen. Samlet oversikt over alle fond tilknyttet skog og utmark legges frem når kommunestyret skal behandle saken.

Som beskrevet ovenfor foreslår kommunedirektøren å legge vedlagte forvaltningsplan ut på høring. Når saken legges frem for kommunestyret vil kommunedirektøren drøfte økonomien og spørsmålet om fondsavsetting av inntekter m.m. I tillegg legges det også frem en oversikt over ulike kostnader Tynset kommune har med forvaltningen av eiendommene.

Saksvurdering

Tynset kommune eier store utmarkseiendommer av ulike kategorier med tilhørende rettigheter. Det har vært politisk enighet om at kommunen skal eie skog og utmarksarealer, også ved siste revidering av forvaltningsplanen i 2020. Det har tidligere vært diskutert i flere omganger om kommunens forholdsvis store eiendomsressurser skal drives kommersielt, delvis kommersielt eller som et gode for innbyggerne. Den vedtatte forvaltningsplanen fra 2020 tilsier at Tynset kommunens utmarkseiendommer fortsatt skal forvaltes og utnyttes som et felles gode for kommunens innbyggere, og driftes ut fra prinsippet om tilgjengelighet og mulighet for deltakelse for den vanlige innbygger. Dette forholder kommunedirektøren seg fortsatt til i framlagt revidert forvaltningsplan.

Prisen på de produkter og tjenester som selges, dvs. skogbruk, jakt, fiske og utleie av buer bør etter kommunedirektørens formening i prinsippet dekke kostnadene kommunen har med forvaltning og drift i disse områdene, inklusive buer, oppsyn, tilrettelegging, administrering og annet. Dagens forvaltning av kommuneskogen, forvaltning av utmarkseiendommene, inkludert innleid oppsyn og administrativ forvaltning, dekkes av inntektene fra jakt, fiske og utleie av buer. En fullstendig oversikt over totale årlige administrative kostnader knyttet til forvaltningen av jakt, fiske og utleie legges frem og drøftes når saken skal til behandling i kommunestyret.

Kommunedirektøren har lagt inn de gjeldende prisene på salg av jakt og fiske, samt utleie av buer og beiteretter i et eget prisvedlegg. Når det gjelder inntekter/utgifter fra kommuneskogen vil disse variere mye fra år til år, avhengig av aktivitet og tømmerpriser.

Oversikt omsetning utmarkseiendommer

Inntekter utmarkseiendommer og kommuneskog

Spesifisert	år	omsetning
Utmarkseiendommer	2025	351 541
Kommuneskog	2025	275 540
Kommuneskog gjennomsnitt siste 3 år	2023-2025	206 522
Estimert årlig gj.inntekt	Sum	552 063
Tall for utmarkseiendommer er netto utbetalt		
Tall for skog er netto tømmerverdi etter trekk til skogfond		

(Inntekter fra kommuneskog er varierende i forhold til årlig hogst, derfor er det faglig riktig å regne på et gjennomsnitt over år. Inntekter fra utmarkseiendommer vil være relativt stabil så lenge fellingskvoten for villrein holder seg på dagens nivå, og det ikke blir en vesentlig nedgang i rypebestanden.)

Føringer for kommunens priser på jakt og fiske i de ulike utmarksområdene, har strategien vært at kommunen legger seg på et prisnivå tilsvarende sammenlignbare områder som er åpne for allmennheten. Kommunedirektørens forslag vedlagt i priser på jakt og fiske, er denne praksisen til dels videreført fra forrige periode. Men fra politisk ble det foretatt høyere endringer av prisene enn vedtatt ved forrige revisjon. Forslaget fra kommunedirektøren er at prisene indeksreguleres ved hver rullering av forvaltningsplanen, og ikke årlig. Dette med bakgrunn i administrative kostnader ved mindre endringer, samt en forutsigbarhet for kommunens innbyggere. I tillegg har kommunedirektøren forslag på mindre endringer på priser for kommende periode jf. siste side i forvaltningsplanen. Verdt å merke seg er en felles pris for 5- dagers periodene på rypejakt, uavhengig av innen/utenbygds.

Makeskiftearealer i utbyggingssammenhenger av vesentlig samfunnsmessig betydning. I den forbindelse vil spesielt sentrumsnære kommunale arealer være av stor betydning. Kommunen som grunneier bør derfor forvalte alle sine arealer med omtanke, og nøye vurdere behov og konsekvenser i forbindelse med eventuelt salg av kommunal eiendom. Salg av arealer bør derfor kun skje unntaksvis. Etter kommunedirektørens vurdering er dette like aktuelt nå som ved forrige revisjon et forvaltningsprinsipp som det av flere årsaker er viktig å holde fast ved. Kommunedirektøren har derfor lagt dette inn i forvaltningsplanen, under eierskap, mål og forvaltning. På lik linje med private grunneiere medfører eierskap både plikter og forvalteransvar, men også en rekke rettigheter. Eierskapet medfører medlemskap i ulike grunneierlag og veilag, noe som også medfører ekstra kostnader ved opprusting av buer, veier, bruer mm., som nevnt tidligere i saksopplysningene. Dette må hensyn tas økonomisk, noe som vil bli vurdert når forvaltningsplanen legges frem for kommunestyret.

I forvaltningsplanen er det gjort mindre endringer på jaktreglene. I hovedsak nevner vi at en reinsjeger må stå ute fra å søke på villreinjakt i 4 år etter å ha jaktet på kommunens fellingstillatelser, tidligere var det 2 år som ble utvidet til 3 års karenstid. Dette vil i praksis føre til at flere jegere trekkes ut til jakt år imellom. Tynset kommune har hatt i gjennomsnitt ca. 120 søkere til reinskort årlig, høsten 2025 hadde vi i underkant av 30 fellingstillatelser. Reinsjakten på Kvikne øst og vestfjell, samt i Magnildalen følger retningslinjene til storvaldet i Tynset FO1/Forollhogna villreinområde og for Knutshø villreinområde, kommunedirektøren vurderer at denne ordningen fungerer meget godt.

Øvrig storviltjakt i ulike grunneierlag og utmarkslag der kommunen er grunneier har administrasjonen etter henvendelse fra kommunens innbyggere signert på såkalte fullmakter for å benytte kommunens grunneierrett. Ved flere enn en henvendelse, er det blitt avgjort ved loddtrekning. Men ikke alle grunneiersammenslutninger godtar at grunneierretten til Tynset kommune benyttes av innbyggerne våre, kommunedirektøren skal jobbe for at kommunens grunneierretter kan benyttes på like vilkår som andre grunneiere kan benytte sin rett i grunneiersammenslutningene vi er en del av.

I forrige planperiode har det kommet signaler inn til kommunedirektøren fra kommunens innbyggere om bakgrunnen for hvorfor 50 % utenbygds kan søke på rypejakt på Y-tjønn terrenge. Rypejakt tilbudet har hatt en økning i popularitet i de siste årene, slik at det fra kommunedirektørens vurdering kan være mindre nødvendig å fylle på med utenbygds jegere. Med bakgrunn i det har kommunedirektøren foreslått at det skal være minimum 3 av 4 innenbygdsjegere på søknaden til rypejakt på kommunens eiendom i de to første ukene når det selges 5 dagers kort for lag. Enkelte har uttrykt seg til kommunedirektøren at tilbudet bare burde være forbeholdt innenbygds jegere.

Samtidig er ikke kravet til utenbygds/innenbygds boende tatt bort helt i forslaget til ny forvaltningsplan, døgnkort skal fortsatt deles på 50/50 til innenbygds og utenbygdsboende. Dette

ivaretar til dels ønske fra eiere av fritidseiendommer i kommunen, uten at det har vært løftet opp som en problemstilling i de senere årene.

Rypejakt på Leiran/Låggia har Tynset kommune inngått samarbeid med to andre grunneiere slik at vi kan tilby kortsalg i en begrenset periode på et større terreng. Ytterligere informasjon finnes i forvaltningsplanen, men dette ser ut til å ha vært et godt tilbud for kommunens innbyggere i de siste to årene. Det er et fint tilbud for innebygds jegere som ikke har 3 andre jegere å jakte sammen med for å søke på Y-tjønn terrengene fra starten av rypejakta.

Dersom kommunens innbyggere fortsatt har innspill om jakttilbudene og jaktreglene håper vi på at dette kommer frem i høringsrunden, det samme gjelder prisene på jakt og jaktkort jf. vedlegg.

Priser på jakt og overnatting på salgskanalen Inatur. Kommunedirektøren foreslår at prisene indeksreguleres når forvaltningsplanen er åpne til rullering, administrativt antar vi dette vil være kostnadsbesparende i forhold til administrativ tidsbruk på oppdateringer web. Mindre årlige endringer tar tid, og har antageligvis en liten økonomisk gevinst. I tillegg ønsker jeger og friluftsfolket en forutsigbarhet i hva jakt og overnatting koster på kommunens eiendommer. Det samme prinsippet gjelder også for utleie av kommunale beiteretter.

Tynset kommune benytter Inatur som er den ledende markedskanalen for jakt og fiske i Norge i dag. Denne ordningen fungerer bra i dag, i tillegg ser Tynset kommune det som positivt at Inatur har et lokalkontor på Tynset som innehar høy kompetanse på fagområdet.

Som grunneier i egen kommune er det videre viktig å være en aktiv forvalter, og i noen tilfeller også en pådriver. Tynset kommune eier teiger innenfor flere grunneierlag, og det har vært umulig ressursmessig sett for administrasjonens side å delta aktivt innenfor disse lagene. Administrasjonen har derfor valgt å representere kommunen i de grunneierlagene der vi har store eierandeler, i hovedsak via Kvikne utmarksråd (Kvikne øst- og vestfjell) og Magnildalen utmarkslag. Men har også møtt på enkelte andre årsmøter ved behov, og det er viktig når enkeltsaker av prinsipiell betydning tas opp til behandling.

Vedtaket konsekvenser for klima og miljø

Den framlagte forvaltningsplanen medfører ingen negative konsekvenser for klima og miljø. Tynset kommune har en bærekraftig forvaltning av sine høstbare ressurser både når det gjelder rype og hjortevilt jf. Vi har bestandsplaner på hjortevilt og taksering på rype, som inngår i et større forvaltningssamarbeid i N-Ø.

Med bakgrunn i saksvurderingen og forslaget til "forvaltningsplan for Tynset kommunes skog- og utmarkseiendommer 2026 - 2030" foreslår kommunedirektøren at vedlagte forslag til forvaltningsplan legges ut på lokal høring for kommunens innbyggere, det settes en høringsfrist på 14 dager etter publisering. Slik at saken kan legges frem for Tynset kommunestyre våren 2026.

Kommunedirektørens innstilling:

Tynset kommune, formannskapet, vedtar at vedlagte «Forvaltningsplan for Tynset kommunes skog- og utmarkseiendommer 2026 - 2030» m/vedlegg legges ut på lokal høring for kommunens innbyggere, og deretter behandles i kommunestyret våren 2026. Høringsfristen settes til 14 dager etter publisering.